

PAVYZDINIAI GALIMOS KORUPCINIO POBŪDŽIO RIZIKOS ATVEJAI IR DARBUOTOJŲ VEIKSMAI SU JAIS SUSIDŪRUS

Siekiant padėti Bendrovės darbuotojams identifikuoti situacijas, kurioms esant gali kilti korupcinio pobūdžio ar neskaidraus elgesio rizikos, ir pateikti informaciją apie tokiuosius atvejais būtinus atlikti veiksmus, pateikiamos pavyzdinės, hipotetinės situacijos.

- 1. Jeigu darbuotojui yra siūlomas kyšis.** Kai darbuotojui duodami pinigai, daiktai ar kitos vertybės, siūlomos nemokamos paslaugos, darbai, nuolaidos ir pan., t. y. kyšis, rekomenduojame elgtis ir vadovaujantis toliau pateikiamomis rekomendacijomis:
 - 1.1. išsiaiškinkite asmens ketinimą. Kyšio perdavimas kartu su pateikiamais dokumentais (pvz., pinigų, daiktų ar pan.), jų palikimas Bendrovės ar kitose patalpose ir pan. gali rodyti asmens ketinimą, todėl pasistenkite išsiaiškinti, ar asmens veiksmai yra tyčiniai ir skirti jus papirkti;
 - 1.2. neprovokuokite duoti kyšio, nbandykite „padėti apsispręsti“. Elkitės ramiai, savo atsisakymą priimti neteisėtą atlygį išreikškite aiškiai ir trumpai, venkite diskusijų. Jei pinigai ar kiti daiktai buvo palikti netyčia, paprašykite juos kuo greičiau pasiimti. Jei asmuo atsisako tai padaryti, perspėkite asmenį, siūlantį kyšį, kad jis daro nusikaltimą, už kurį Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse yra numatyta baudžiamoji atsakomybė, ir informuokite, kad, jam nesiliovus, turėsite pranešti už korupcijos prevenciją atsakingam asmeniui ir teisėsaugos institucijoms;
 - 1.3. įvykus galimam papirkimo faktui, jeigu yra galimybė, nedelsdami pakvieskite kartu dirbantį(-ius) darbuotoją(-us) ar kitą asmenį (asmenis), kaip liudytoją(-us) ir įvykį esant galimybei užfiksuokite garso ir (ar) vaizdo įrašu;
 - 1.4. apsaugokite įvykio vietą, jeigu pinigai, daiktai buvo palikti ant stalo, įkišti į stalčių ar pan., o papirkėjas pasišalino, palikite juos ten, kur yra, ir nelieskite rankomis, imkitės visų būtinų priemonių įvykio vietai apsaugoti, neleiskite tokioje vietoje kitiems asmenims ką nors liesti, iki kol atvyks teisėsaugos institucijos;
 - 1.5. apie tokį įvykį, jums priimtinu būdu (žodžiu, telefonu ar elektroniniu būdu) nedelsdami informuokite už korupcijos prevenciją atsakingą asmenį.
- 2. Jeigu darbuotojui yra įteikiama dovana.** Kai darbuotojui yra įteikiama dovana, būtina įvertinti visas aplinkybes ir galimas rizikas, ar ji teisėta, t. y. ar ji atitinka dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat reprezentacijai skirtų dovanų perdavimo, vertinimo, registravimo, saugojimo ir eksponavimo tvarkos apraše nustatytus reikalavimus dėl dovanų priimtumo.
 - 2.1. Prieš apsisprendžiant priimti dovana, turėtų būti įvertinti šie kriterijai dėl dovanų priimtumo:
 - 2.1.1. dovanos įteikimo aplinkybės: priežastis, vieta, laikas, būdas, dovanos pobūdis;
 - 2.1.2. dovanos vertė, ypač jei ji akivaizdžiai didesnė nei įprastos

- reprezentacinės dovanos;
- 2.1.3. dovanojimo dažnumas ir periodiškumas (net ir smulkios, simbolinės dovanos, jei jos dovanojamos dažnai, turėtų kelti susirūpinimą);
 - 2.1.4. dovaną teikiančio asmens ketinimai Jūsų atžvilgiu (tai jis daro iš mandagumo ar pagarbos Jums, o gal turėdamas ketinimų palankiu sau būdu paveikti Jūsų būsimus sprendimus, tiesiogiai ar netiesiogiai atsidėkoti už priimamus ar ankstesnius sprendimus);
 - 2.1.5. ar su dovanotoju nesielgėte dviprasmiškai, savo elgesiu leisdami jam susidaryti klaidingą nuomonę, kad dovanos (atsidėkojimo) iš jo laukiate ir tikitės;
 - 2.1.6. ar priėmęs (įteikęs) dovaną galėsite jaustis laisvas nuo bet kokių galimų įsipareigojimų dovanotojui (apdovanotajam).
- 2.2. Neteisėtos dovanos, kurios neatitinka dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat reprezentacijai skirtų dovanų perdavimo, vertinimo, registravimo, saugojimo ir eksponavimo tvarkos apraše nustatytų reikalavimų, nepriimamos ir turi būti nedelsiant grąžinamos dovanotojui.
 - 2.3. Siūlytina vadovautis ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos rekomendacijomis dėl dovanų ir paslaugų priėmimo apribojimų, pateiktomis šios institucijos interneto svetainės skiltyje „Dovanų priėmimas“.
- 3. Jeigu darbuotojui daroma įtaka viešųjų pirkimų procese.** Kai darbuotojo vykdomos funkcijos susijusios su viešųjų pirkimų procedūromis ir darbuotojas iš viešųjų pirkimų dalyvio atstovo ar per su jų dalyviu susijusius kitus asmenis (draugai ir t. t.) gavo tiesioginį pasiūlymą arba užuominą (pavyzdžiui, dėl galimybės gauti piniginį atlygį už tam tikrų veiksmų atlikimą ar neatlikimą; dėl galimybės pasinaudoti tam tikromis paslaugomis nemokamai arba su nuolaida darbuotojui arba jo šeimos nariams; dėl darbuotojo patirtų arba planuojamų patirti išlaidų kompensavimo ar šių išlaidų kompensavimo darbuotojo šeimos nariams, dėl kažkokios kitos naudos gavimo darbuotojui arba jo šeimos nariams ir pan.), rekomenduojame elgtis vadovaujantis toliau pateikiamomis rekomendacijomis:
- 3.1. paaiškinkite pasiūlymą pateikusiam asmeniui, kad tokio jo pasiūlymo negalite priimti, kadangi tai nesuderinama su Jums Bendrovėje nustatytais elgesio standartais;
 - 3.2. įspėkite, kad toks elgesys gali būti palaikytas korupcinio pobūdžio nusikaltama veika, dėl kurios jam gali kilti neigiamos pasekmės, nustatytos Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse;
 - 3.3. pareikalaukite nedelsiant nutraukti tokius veiksmus. Paaiškinkite, kad apie tokį asmens elgesį privalėsite pranešti už korupcijos prevenciją atsakingam asmeniui ir teisėsaugos institucijoms;
 - 3.4. jei asmuo atsisako tai padaryti, atlikite prie pavyzdžio „Jeigu darbuotojui yra siūlomas kyšis“ nurodytus veiksmus.

4. Jeigu darbuotojas susiduria su viešųjų ir privačių interesų konflikto situacija:

- 4.1. kai darbuotojas susiduria su viešųjų ir privačių interesų konflikto situacija (tikėtinu ar realiu konfliktu), jis privalo nedelsdamas nusišalinti nuo bet kokio sprendimo priėmimo ir jokia forma toliau nedalyvauti vykdant pavedimą bei, paaiškinęs interesų konflikto aplinkybes, raštu pareikšti apie nusišalinimą. Pareiga nusišalinti ir su tuo susiję veiksmai vykdomi atsižvelgiant į Bendrovės viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos, mažos vertės pirkimų vykdymo tvarkos aprašo nuostatas. Nešališkumo pažeidimui konstatuoti nebūtina nustatyti, kad asmuo pasiekė norimą rezultatą ir (ar) dėl savo dalyvavimo priimanč sprendimą gavo naudos, pakanka to kad asmuo nesiėmė priemonių interesų konfliktui savo veikloje išvengti (nenusišalino, nedeklaravo);
- 4.2. apie aplinkybes, kurios gali sukelti ar sukelia interesų konfliktą, būtina nedelsiant pranešti tiesioginiam vadovui.